

Opiskelijoiden, aikuisten ja kausiasukkaiden näkemyksiä monipaikkaisuudesta Järvi-Pohjanmaalla

27.5.2026

Monipaikkaisuus on lisääntynyt erityisesti työn muutosten, vapaa-ajan lisääntymisen, kaupungistumisen voimistumisen sekä liikenne- ja viestintätekniikan kehityksen ansiosta (Rannanpää, ym. 2022). Monipaikkaisuus vaikuttaa alueilla eri tavoin ja näyttäytyy eri tavoin merkittävänä maaseudulla ja kaupungeissa. Väestön ikääntyminen näkyy esimerkiksi vapaa-ajan asukkaiden voimakkaana ikääntymisenä. Monipaikkaisten huomiointi suunnittelussa muuttaa kuvaa tulevaisuuden väestön liikkumisen ja palvelujen tarpeesta. Etätyön laajentaminen ja paikkariippumaton työ tuovat mukanaan positiivisia vaikutuksia, kuten työskentelyn vapaa-ajan asunnolta tai edullisemman asumisen, pendelöinnin vähenemisen ja siten myös vapaa-ajan lisääntymisen ja päästöjen vähentymisen. Paikkariippumattomuus voi mahdollistaa ihmisten monipaikkaisen asumisen, mutta myös yksipaikkaisen asumisen säilyttämisen kasvukeskusten ulkopuolella.

Järvi-Pohjanmaa herättää monenlaisia mielikuvia, jotka vaihtelevat henkilön iän, elämäntilanteen ja alueeseen kiinnittymisen mukaan. Yhden mielessä se on opiskelupaikkakunta, toiselle pysyvän arjen ympäristö ja kolmannelle vapaa-ajan seutu. Alueella opiskeleville, työssäkäyville aikuisille ja kausiasukkaille suunnatut kyselyt piirtävät alueesta monikerroksisen kuvan, jossa vahvuudet ovat yhteisiä, mutta odotukset vaihtelevat elämänvaiheen mukaan.

Artikkeli pohjautuu kyselyihin, jotka toteutettiin Järvi-Pohjanmaa monipaikkaisen asumisen edelläkävijäksi -hankkeessa vuosina 2024–2026. Alueella työskentelevistä aikuisista vastaajista 62 % oli kotoisin muualta

kuin Järvi-Pohjanmaalta. Kyselyihin vastanneista alueella opiskelevista henkilöistä 38 % oli kotoisin muualta kuin Järvi-Pohjanmaalta (Vistiaho ym., 2025). Kausiasukkaiden vastauksia oli yhteensä 30 henkilöltä. Kesä- tai kausiasukkaista ei ole samoja taustatietoja, sillä vastaukset koottiin erillisistä kuntien ja paikallislehden kesä- tai kausiasukkaille toteuttamista kyselyistä. Yhteensä kyselyihin vastanneita oli 238 henkilöä.

Luonto yhdistää

Järvi-Pohjanmaan vahvat perinteiset vetovoimatekijät, luonto ja yhteisöllisyys luovat perustan, jota kaikki vastaajaryhmät arvostavat. Luonto ja etenkin järvet, rauhallisuus ja turvallinen arki koetaan Järvi-Pohjanmaan keskeisiksi vetovoimatekijöiksi. Alue nähdään vastapainona kaupunkien kiireelle ja kuormittavuudelle.

Luonnon merkitys painottuu vastauksissa eri tavoin. Opiskelijoille luonto tuo viihtyisyyttä ja hyvinvointia arkeen, aikuisille luonto liittyy asumisen laatuun ja pitkän aikavälin elämäntyyliin, ja kausiasukkaille ennen kaikkea palautumiseen ja irtautumiseen työelämästä.

Opiskelijat viihtyvät – mutta katsovat eteenpäin

Alueella opiskelevat kokevat Järvi-Pohjanmaan turvallisena ja miellyttävänä paikkana opiskella. Ystävälliset ihmiset ja selkeä arki saavat kiitosta, ja erityisesti ulkomaisille opiskelijoille alue ihmisineen on näyttäytynyt positiivisena (Vistiaho ym., 2025).

Opiskelijoiden katse on silti usein jo muualla. Järvi-Pohjanmaa nähdään usein välivaiheena ja lähtöpisteenä elämässä: opiskeluajan asuinpaikkana, josta ollaan valmiita jatkamaan eteenpäin, ei pysyvänä tulevaisuuden asuinpaikkana. Työ- ja uramahdollisuuksien rajallisuus, nuorille suunnatun vapaa-ajan toiminnan niukkuus sekä heikot liikenneyhteydet ohjaavat ajatuksia suurempiin kaupunkeihin tai ulkomaille lähtemiseen (Vistiaho ym., 2025).

Aikuisille tärkeintä on toimiva arki

Alueella työssäkäyvät aikuiset tarkastelevat Järvi-Pohjanmaata pitkäjänteisemmin arjen toimivuuden, työn, asumisen ja palvelujen näkökulmasta. He arvostavat pysyviä työpaikkoja, toimivia peruspalveluja, kohtuuhintaista asumista ja tuttua elinympäristöä. Monipaikkaisuus näyttäytyy aikuisten vastauksissa mahdollisuutena yhdistää työ ja asuminen joustavasti. Tulevaisuuden asuinpaikka nähdään useimmiten Etelä-Pohjanmaalla tai lähialueilla, mikä kertoo vahvemmasta alueellisesta sitoutumisesta.

Aikuisten vastauksissa esiintyy myös huoli tulevaisuudesta. Palvelujen väheneminen, työpaikkojen niukkuus, joukkoliikenteen toimimattomuus ja alueen heikko näkyvyys valtakunnallisesti nousevat esiin vastauksissa.

Kausiasukkaat käyttävät palveluja ja haluavat osallistua

Kausiasukkaille Järvi-Pohjanmaa on ennen kaikkea vapaa-ajan ja palautumisen paikka. Luonto ja järvet ovat alueen sydän. Kausiasukkaat käyttävät alueen palveluja varsin aktiivisesti. Päivittäistavarakaupat, ravintolat, kulttuuri- ja yleisötapahtumat sekä liikunta- ja luontopalvelut ovat laajassa käytössä. Peruspalvelujen toimivuus nähdään tärkeänä edellytyksenä sille, että alueella viihdytään pidempiä aikoja. Vapaa-ajan asumista on lisännyt erityisesti yleinen varallisuuden ja hyvinvoinnin kasvu Suomessa (Rannanpää ym., 2022).

Kausiasukkaiden vastauksissa korostuu selkeä kehittämistoive: viihtyisiä kahviloita, torimaista myyntiä, erilaisia ruokapaikkoja ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja kaivataan alueelle (Vistiaho ym., 2025). Myös tiestön huono kunto ja joukkoliikenteen heikkous nousevat esiin. Erityisesti kesäaikaan toimivat yhteydet sekä saavutettavuus koetaan tärkeiksi vapaa-ajan asukkaiden näkökulmasta.

Useissa kausiasukkaiden vastauksissa toivotaan kunnilta entistä aktiivisempaa otetta myös vapaa-ajan asukkaiden tarpeisiin. Kausiasukkailla on halua osallistua tapahtumiin, alueen kehittämiseen ja jopa osaamisen jakamiseen, kunhan siihen tarjotaan selkeitä kanavia. Ajatus vapaa-ajan asukkaista alueen resurssina – ei vain palvelujen käyttäjinä – nousee vastauksissa esiin vahvasti (Vistiaho ym., 2025). Vapaa-ajan asukkaat ovat Tuuri ym. 2026 artikkelin mukaan kiinnostuneita jatkossa ostamaan aiempaa enemmän palveluita, ja ovat jo nyt melko aktiivisia tapahtumien osallistujia. Kausiväestön aluetalousvaikutukset voivat olla merkittäviä, jos kysyntä kohdistuu paikallisiin tuotteisiin ja palveluihin (Rannanpää ym., 2022). Vaikutuksissa on kuitenkin suurta ajallista vaihtelua.

Tulevaisuus rakentuu joustavuudesta

Järvi-Pohjanmaan elinvoima rakentuu yhä enemmän monipaikkaisuuden, etätyön ja erilaisten elämäntilanteiden tunnistamisen varaan. Alueen tulevaisuus näyttääkin pohjautuvan yhä enemmän joustavuuden varaan. Monipaikkaisuuden kasvu haastaa perinteiset toimintamallit ja tarjoaa mahdollisuuden uudistaa myös maaseudun palveluliiketoimintaa (Karjalainen ym., 2026). Monipaikkaisuus lisää tavaroiden ja palveluiden kysyntää ja siten monipuolistaa elinkeinorakennetta, vahvistaa aluetaloutta ja elinvoimaa alueilla, joille se kohdistuu. Pitkistä työmatkoista aiheutuvan monipaikkaisuuden tapauksessa pendelöijät ovat työpaikkakuntiensa ”päiväasukkaita” ja kasvattavat palvelujen ja erityisesti päivittäistavaroiden kysyntää (Rannanpää ym., 2022). Järvi-Pohjanmaan elinvoimaisuus riippuu yhä enemmän siitä, kyetäänkö alueella tarjoamaan paitsi työ- ja opiskelumahdollisuuksia myös joustavia tapoja yhdistää työ, asuminen ja vapaa-aika.

Järvi-Pohjanmaan vahvuudet pysyvät, mutta niiden rinnalle tarvitaan uusia ratkaisuja, jotka vastaavat sekä nuorten liikkuvuuden että aikuisten monipaikkaisen elämän tarpeisiin. Etätöiden, palvelujen, liikkumisen ja avoimen ilmapiirin yhteensovittaminen voi muodostua keskeiseksi tekijäksi siinä, millaisena alue näyttäytyy tulevaisuuden asukkaille – rauhallisena ja turvallisena paikkana, mutta myös elävänä ja mahdollisuuksia tarjoavana ympäristönä.

Artikkeli on kirjoitettu osana Järvi-Pohjanmaa monipaikkaisen asumisen edelläkävijäksi -hanketta, joka on Euroopan unionin osarahoittama. Hanke on saanut Leader Aisapari ry:n myöntämää EU:n maaseuturahoitusta. Päätoteuttajana on Seinäjoen ammattikorkeakoulu ja osatoteuttajina ovat Järviseudun koulutuskuntayhtymä sekä Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy. Kirjoittajat toimivat hankkeessa aluekehittämisen asiantuntijoina. Lue lisää hankkeesta: Järvi-Pohjanmaa monipaikkaisen asumisen edelläkävijäksi**Marjo Vistiaho**
Aluekehittäjä, Monipaikkaisuus-hankkeen projektipäällikkö
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Aana Vainio
Hankekoordinaattori, Monipaikkaisuus-hankkeen asiantuntija
Järviseudun koulutuskuntayhtymä

Elina Rantalahti
Kehittämispäällikkö, Monipaikkaisuus-hankkeen asiantuntija
Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu

Sini Karjalainen
Asiantuntija TKI, Monipaikkaisuus-hankkeen asiantuntija
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Lähteet

Karjalainen, S., Rantalahti, E., Vainio, A., & Vistiaho, M. (2026). Matkalla, mökillä, etänä – monipaikkaisuuden uudet mahdollisuudet maaseutuyrityksille. Teoksessa M. Forsell, M. Pekola, & L. Siniluoto (toim.), *Centria, SAMK, SEAMK CSS -tutkimusfoorumi 2026.* (Centria. Tutkimuksia 13.). https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/914297/978-952-7604-41-0.pdf?sequence=4

Rannanpää, S., Antikainen, J., Aro, R., Huttunen, J., Hovi, S., Pitkänen, K., Strandell, A., Nurmio, K., Rehunen, A., Vihinen, H., Lehtonen, O., Muilu, T., & Wecroth, M. (2022). *Monipaikkaisuus – nykytila, tulevaisuus ja kestävyys.* (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:9). Valtioneuvoston kanslia. https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-150-6

Tuuri, H., Katajavirta, M., Jyllilä, S., & Järvinen, E. (2023). *Mökkeilyä ja matkailua: 2022 Vapaa-ajan asukkaiden palvelujen käyttö Etelä-Pohjanmaalla.* Seinäjoen ammattikorkeakoulu. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20230907120779

Vistiaho, M., Karjalainen, S., Vainio, A., & Rantalahti, E. (2025). Havaintoja monipaikkaisuudesta Järvi-Pohjanmaalla. Teoksessa S. Päällysaho, P. Junell, M. Salminen-Tuomaala, S. Uusimäki, & M. Karvonen (toim.), *Kestävästi kohti tulevaisuutta: Seinäjoen ammattikorkeakoulu 2025* (s. 723–735). (Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja A. Tutkimuksia 45). Seinäjoen ammattikorkeakoulu. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20251211117354